

BAROMETERN

Teknikföretagens konjunktur-

BAROMETER 3:e kvartalet 2009

Teknikföretagens konjunkturbarometer omfattar bedömningar från 489 företag under augusti 2009. Försäljningen uppgår till 716 Mdr SEK, varav 77 procent säljs på export.

Orderfallet över

Orderingången faller inte längre för teknikföretag i Sverige. Bilden sammantaget är i stort sett den samma för exportmarknaden och den svenska hemmamarknaden. Efter det att orderraset bromsats upp under årets andra kvartal är bilden nu mer entydig att nedgången är över vad gäller ordervolymen. Det är nu en överväldigande majoritet av företagen - över 80 procent - som för årets tredje kvartal rapporterar en oförändrad ordervolym på export. För hemmamarknaden är motsvarande siffra två tredjedelar. Orderstocken visar i linje med detta en mindre förbättring från låg nivå. Färdigvarulagren är som tidigare under året kvar på en påfallande begränsad nivå. Kapacitetsutnyttjandet ökar marginellt från en tidigare absolut bottenivå. Bristen på arbetskraft är oförändrat rekordlåg.

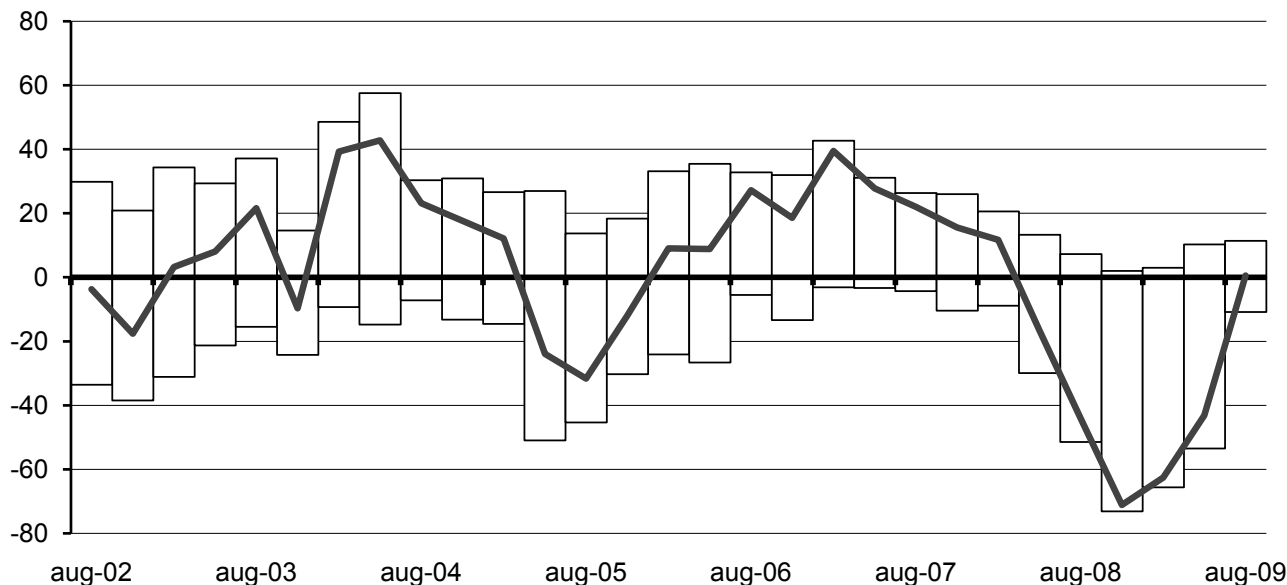
Utvecklingen under årets tredje kvartal visar för såväl delbranscher som för olika storleksgrupper av företag en klar förbättring där orderläget nu för flertalet företag är mer stabil. Inom instrumentindustrin, för tillverkare av elmaskiner, leverantörer till tele- och elektroindustrin samt leverantörer till bilindustrin ökar **orderingången på export**. För övriga delbranscher och grupper av leverantörer fortsätter ordervolymen minska, men är inte alls lika omfattande som tidigare.

Orderutvecklingen på **hemmamarknaden** visar också en likartad stabilisering sammantaget. Här är det metallvaruindustrin, bil- och transportmedelsindustrin och leverantörer till bilindustrin som rapporterar ökade hemmaorder om än i begränsad omfattning. För övriga företag gäller att fallet i hemmaorder tydligt bromsats upp.

Andelen företag som utnyttjar kapaciteten fullt ut har ökat något från den rekordlåga nivån på 13 procent av företagen under andra kvartalet till 15 procent. Ökningen sker på bred front och den absoluta botten förefaller ha passerats. Siffrorna på det låga kapacitetsutnyttjandet är samtidigt en tydlig indikation på att industrins behov av kapacitetshöjande investeringar kommer vara lågt även framöver.

Bristen på arbetskraft ligger däremot kvar på redan tidigare rekordlåga nivåer. Endast 4 procent av företagen rapporterar brist på yrkesarbetare. Brist på ingenjörer/tekniker minskar till den lägsta nivån som uppmäts eller till endast 3 procent av företagen.

Orderfallet över

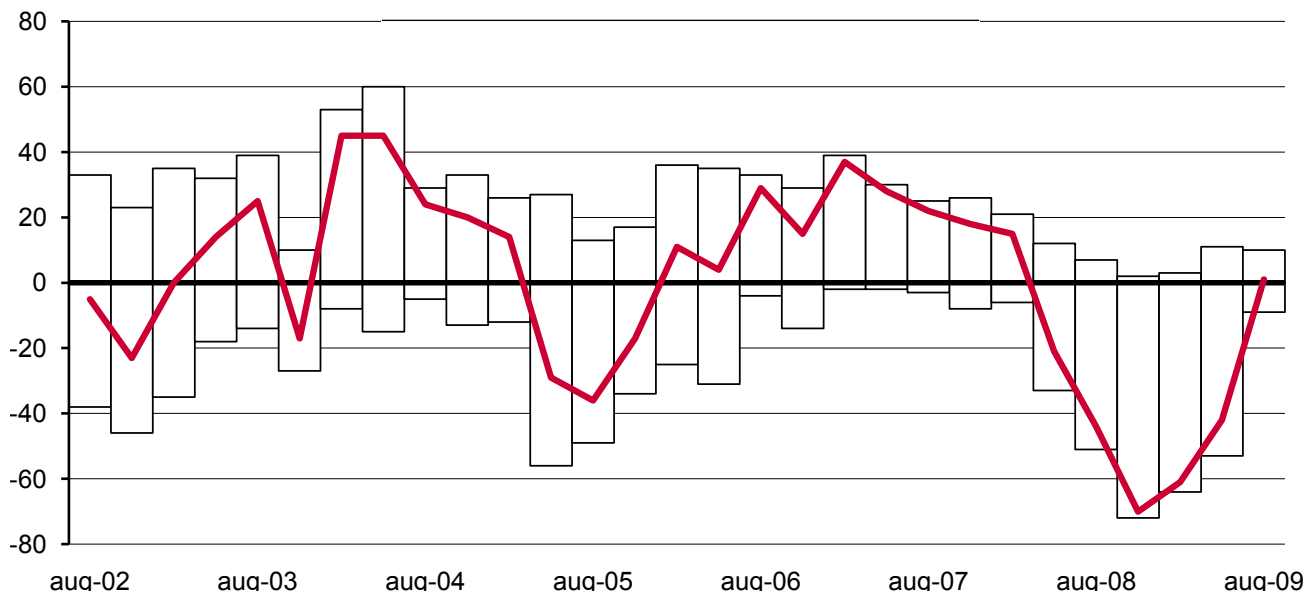
Andel teknikföretag (viktat med storleken på försäljningen) som anger att totala orderingången det senaste kvartalet ökat (+) respektive minskat (-). Kurvan visar skillnaden netto (ökat -minskat). Källa: Teknikföretagens kvartalsvisa konjunkturbarometer

Orderläget

	Sverige	Ökat	Oförändrat	Minskat	Netto	Export	Ökat	Oförändrat	Minskat	Netto
Metallvaruföretag										
maj-09		9	28	63	-54		10	65	25	-15
aug-09	41%	30	42	28	2	59%	10	68	22	-12
Maskinindustri										
maj-09		8	44	48	-40		4	30	66	-62
aug-09	28%	9	64	27	-18	72%	14	68	18	-4
Leverantörer maskinindustri										
maj-09		6	25	69	-63		3	14	83	-80
aug-09	41%	15	66	19	-4	59%	11	52	37	-26
Leverantörer till tele- och elektro										
maj-09		4	40	65	-52		11	40	49	-38
aug-09	48%	6	72	22	-16	52%	32	51	17	15
Instrumentindustri										
maj-09		3	71	26	-23		8	14	78	-70
aug-09	23%	4	92	4	0	77%	39	60	1	38
Bilindustri/transport										
maj-09		9	19	72	-63		20	5	75	-55
aug-09	17%	23	68	9	14	83%	0	94	6	-6
Leverantörer bilindustri										
maj-09		9	42	49	-40		8	47	45	-37
aug-09	59%	17	72	11	6	41%	21	75	4	17
Lev. till bygg o anläggning										
maj-09		8	27	65	-57		1	20	79	-78
aug-09	30%	26	47	27	-1	70%	11	69	20	-9
<hr/>										
Teknikföretag totalt										
maj-09		8	37	55	-47		11	36	53	-42
aug-09	23%	16	67	17	-1	77%	10	81	9	1
<hr/>										
0-74 anställda										
maj-09		9	50	41	-32		19	43	38	-19
aug-09	56%	20	43	37	-17	44%	31	35	34	-3
75-150 anställda										
maj-09		13	26	61	-48		9	46	45	-36
aug-09	52%	18	62	20	-2	48%	16	57	27	-11
151-500 anställda										
maj-09		12	29	59	-47		15	25	60	-45
aug-09	34%	22	46	32	-10	66%	29	46	25	4
501- anställda										
maj-09		5	42	53	-48		11	36	53	-42
aug-09	19%	13	77	10	3	81%	7	87	6	1

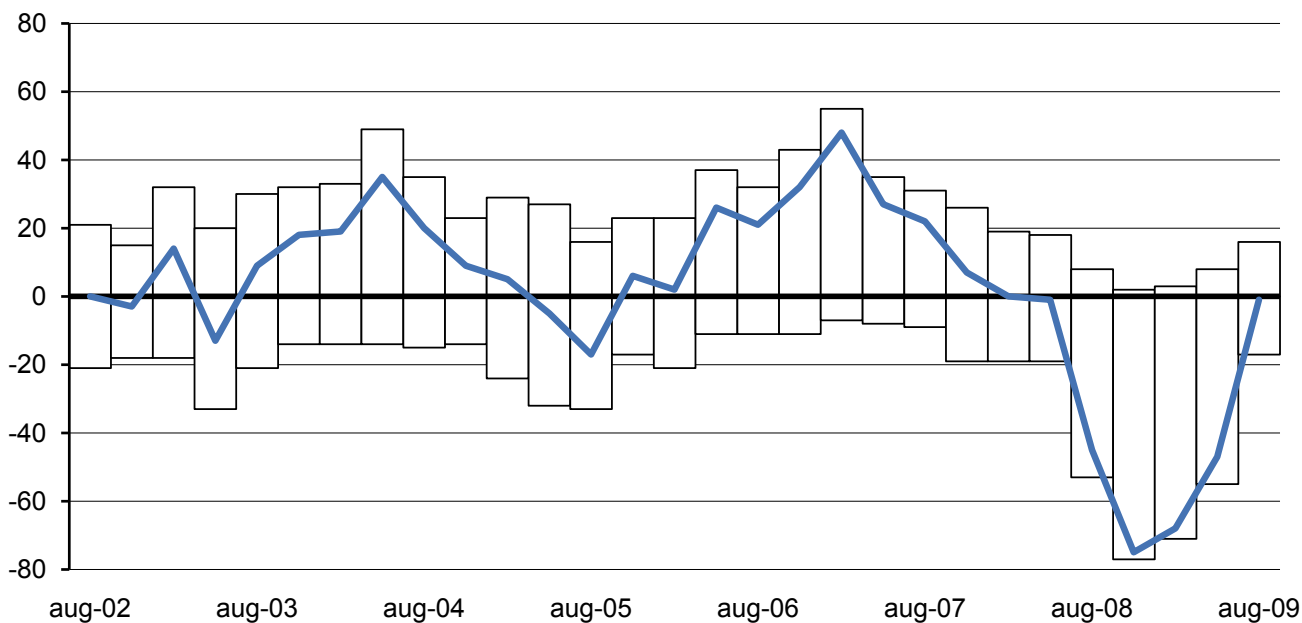
Orderingången totalt och bransch för bransch

Orderfallet på export är över...

Andel teknikföretag (viktat med storleken på exportförsäljningen) som anger att orderingången på export det senaste kvartalet ökat (+) respektive minskat (-). Kurvan visar skillnaden netto (ökat - minskat). Källa: Teknikföretagens kvartalsvisa konjunkturbarometer

...och samma bild på hemmamarknaden

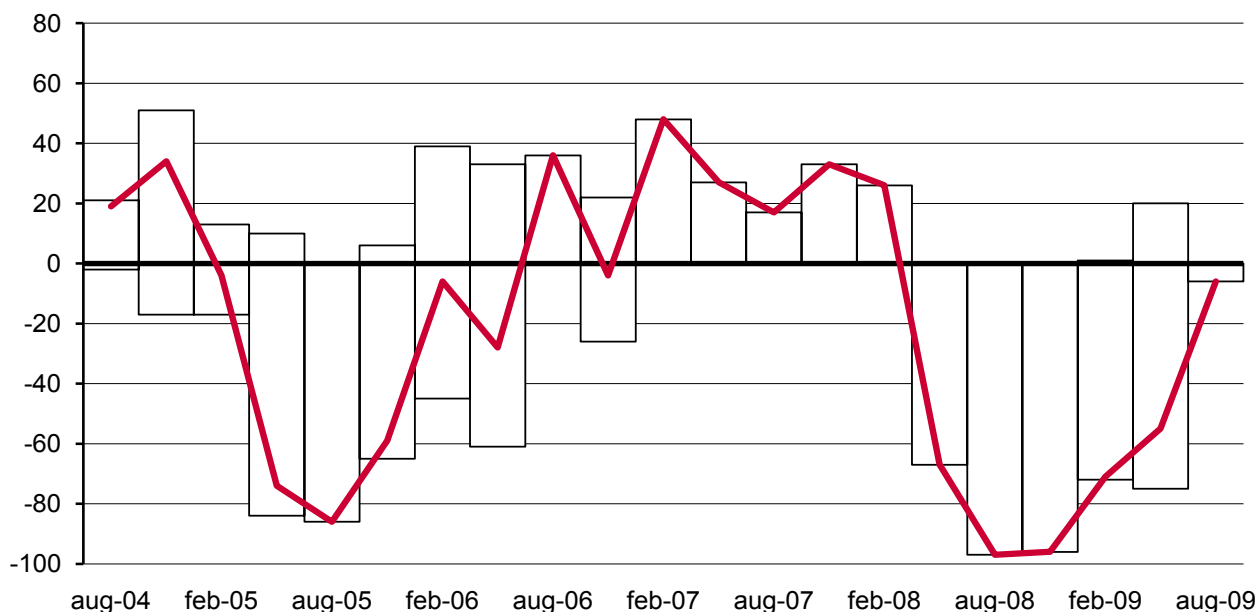
Andel teknikföretag (viktat med storlek på hemmamarknadsförsäljningen) som anger att order från hemmamarknaden det senaste kvartalet ökat (+) respektive minskat (-). Kurvan visar skillnaden netto (ökat - minskat). Källa: Teknikföretagens kvartalsvisa konjunkturbarometer

Ordervolymen för **bil- och transportmedelsindustrin** har till skillnad mot tidigare stabiliserats under årets tredje kvartal. Sammanvägt rapporterar hela 94 procent av företagen en oförändrad exportordervolym och på hemmamarknaden ökar nu orderingen något. De allra flesta, eller 68 procent, anger dock oförändrade hemmaorder. Den tidigare mycket omfattande nedgången i ordervolymen har därmed upphört efter sommaren. Då drygt 80 procent av försälj-

ningen exporteras blir bidraget från ökade hemmaorder sammantaget begränsat.

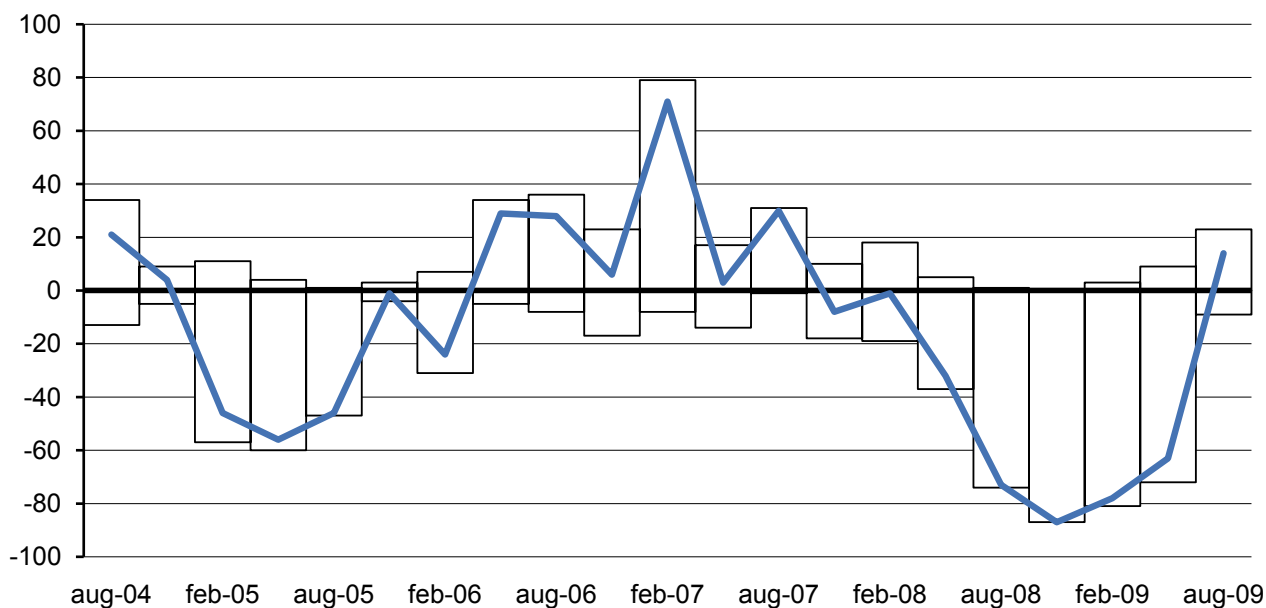
Orderstockens storlek är nu mindre negativ jämfört med andra kvartalet. Vartannat företag anser nu orderstocken som mindre än normalt mot 90 procent under andra kvartalet. Färdigvarulagren, som reducerades kraftigt redan under första halvåret i år, har fortsatt att minska ytterligare något.

Bilindustrins exportorder nära en stabilisering...

Andel bil- och övriga transportmedelsföretag (viktat med storleken på exportförsäljningen) som anger att orderingen på export det senaste kvartalet ökat (+) respektive minskat (-). Kurvan visar skillnaden netto (ökat - minskat). Källa: Teknikföretagens kvartalsvisa konjunkturbarometer

...och ökar på hemmamarknaden

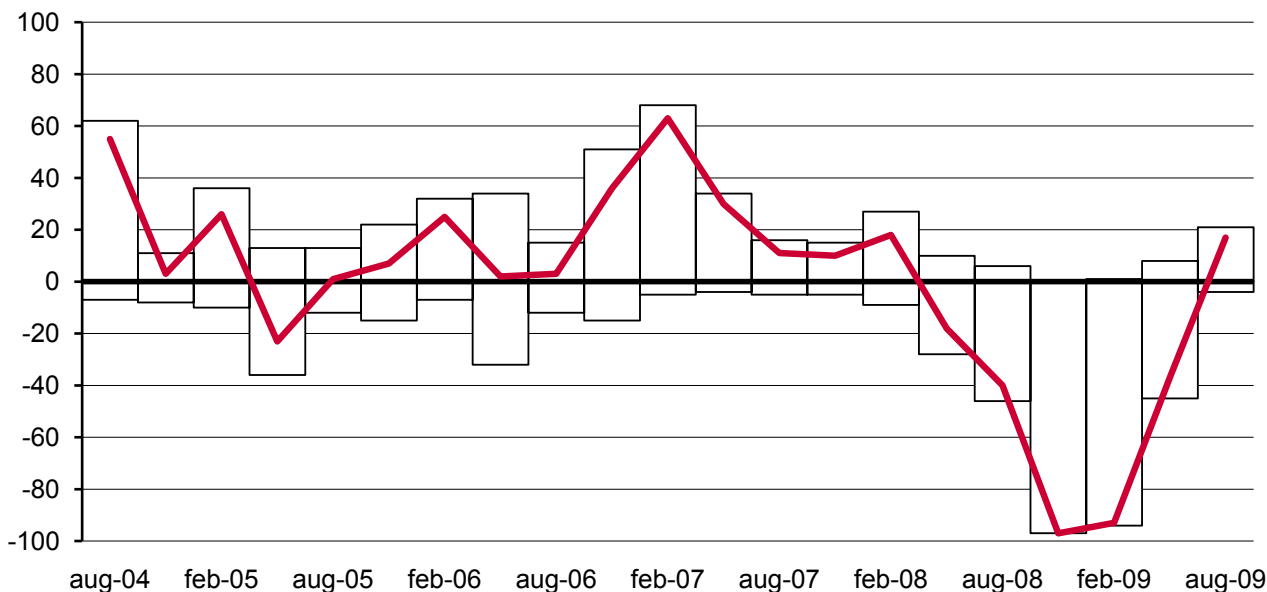
Andel bil- och övriga transportmedelsföretag (viktat med storleken på hemmaförsäljningen) som anger att orderingen på export det senaste kvartalet ökat (+) respektive minskat (-). Kurvan visar skillnaden netto (ökat - minskat). Källa: Teknikföretagens kvartalsvisa konjunkturbarometer

Utvecklingen för **leverantörer till bilindustrin** är nu positiv både vad gäller både exporten och hemmamarknaden. Ökningen är begränsad då majoriteten eller knappt tre fjärdedelar av företagen rapporterar att ordervolymen fortfarande är på samma nivå som under andra kvartalet i år.

Förbättringen för leverantörerna är i linje med ett något bättre orderläge och ökad produktionstakt för sluttillverkare både i Sverige och utomlands.

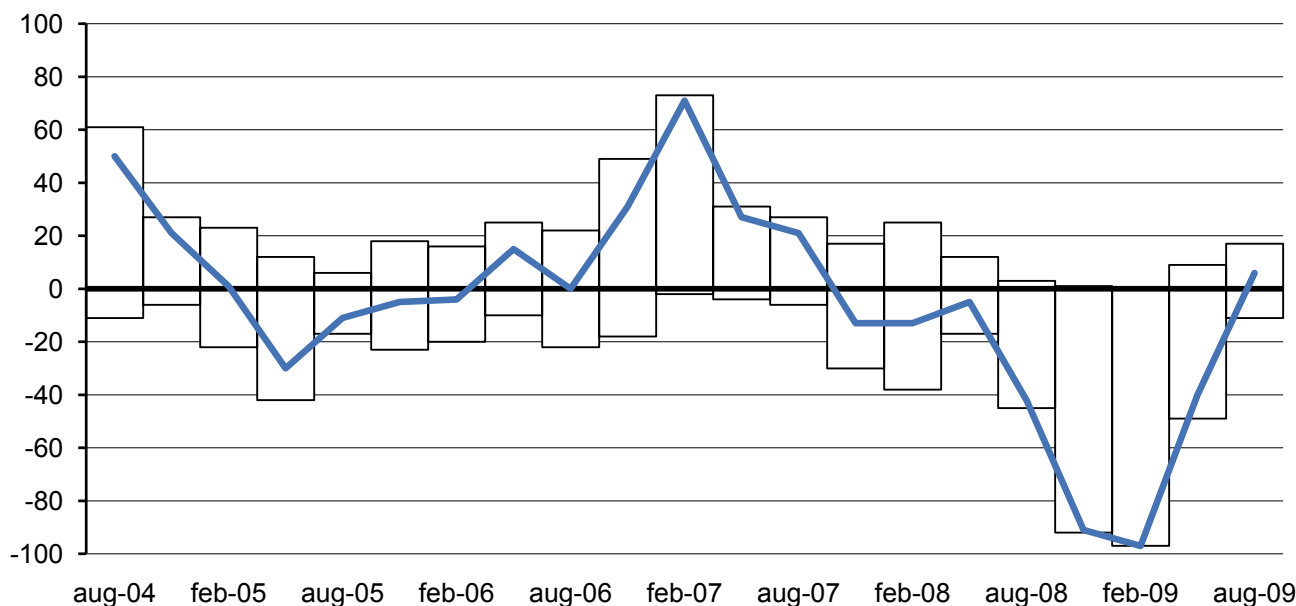
Oaktat den lite bättre ordergången rapporterar hela 95 procent av leverantörerna att orderstocken är mindre än normalt - vilket därtill är den sämsta siffran som uppmätts. Färdigvarulagren är som tidigare mer stabila och nära 80 procent rapporterar lagren som mer normala.

Fler exportorder för bilindustrins leverantörer...

Andel billeverantörer (viktat med storleken på exportförsäljningen) som anger att ordergången på export det senaste kvartalet ökat (+) respektive minskat (-). Kurvan visar skillnaden netto (ökat - minskat). Källa: Teknikföretagens kvartalsvisa konjunkturbarometer

...och något över noll på hemmamarknaden

Andel billeverantörer (viktat med storleken på hemmamarknadsförsäljningen) som anger att order från hemmamarknaden det senaste kvartalet ökat (+) respektive minskat (-). Kurvan visar skillnaden netto (ökat - minskat). Källa: Teknikföretagens kvartalsvisa konjunkturbarometer

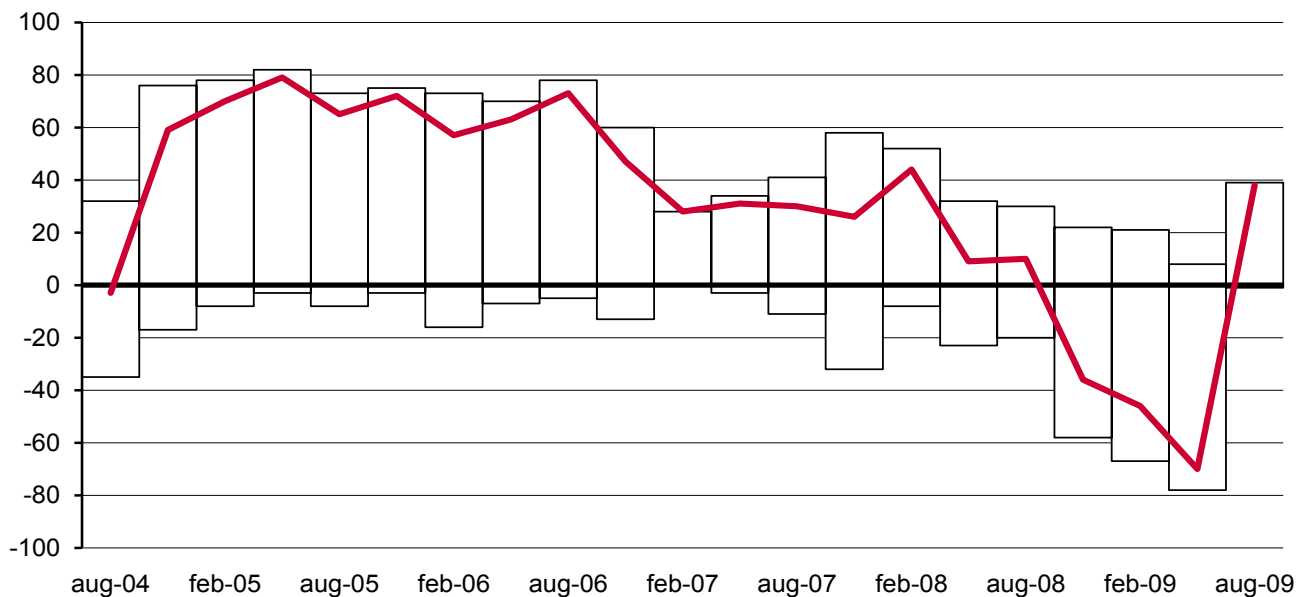
Orderingången för **leverantörer till tele-, och elektroindustrin** har förbättrats men det är endast exportorder som ökar. Hemmamarknaden är fortsatt svag men nedgången under tredje kvartalet är inte lika omfattande som under de tre närmast föregående kvartalen. Orderstockens storlek bedöms nu lite mer positivt och därtill är färdigvarulagren begränsade.

Orderingången ökar tydligt på export för **tillverkare av elmaskiner och elapparater**. För mindre företag är nedgången här inte lika omfattande som under andra kvartalet.

Det är fortsatt färre order för elmaskiner på den svenska hemmamarknaden.

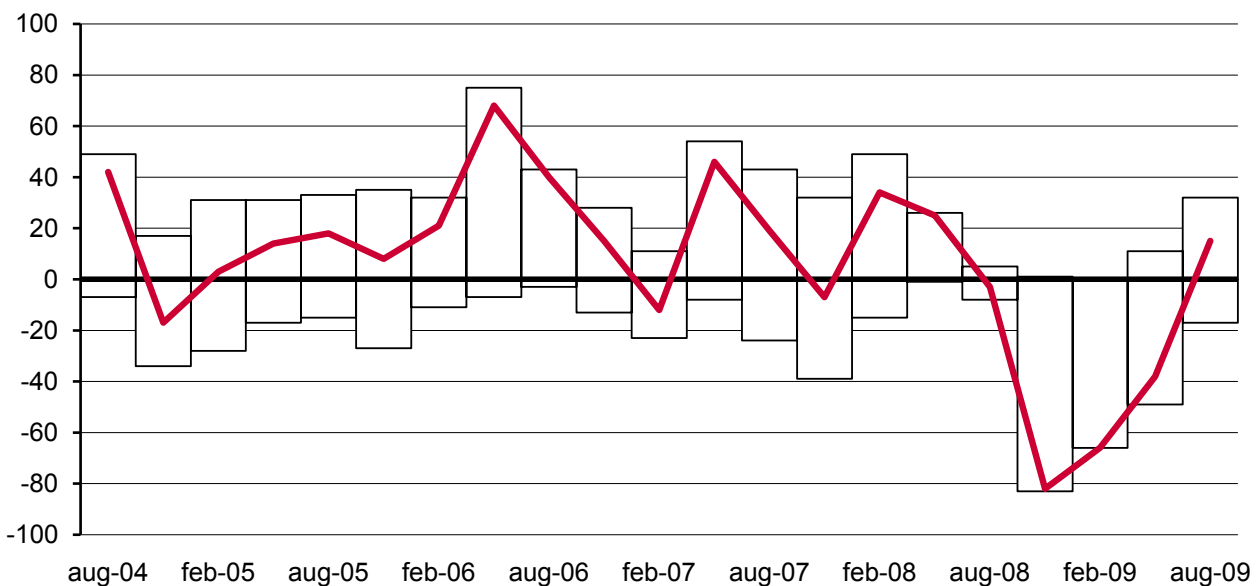
Orderingången för **instrumentindustrin** förbättras påtagligt och exportorder har vänt upp. Knappt 40 procent av företagen rapporterar här en ökning och marginella en procent anger fortsatt minskning. Hemmaorder faller därtill inte längre och med höga 90 procent som rapporterar oförändrad ordervolym har orderläget stabiliserats.

Fler exportorder för leverantörer till tele- och elektroindustrin

Andel leverantörer till elektroindustrin (viktat med storleken på exportförsäljningen) som anger att orderingången på export det senaste kvartalet ökat (+) respektive minskat (-). Kurvan visar skillnaden netto (ökat - minskat). Källa: Teknikföretagens kvartalsvisa konjunkturbarometer

Instrumentindustrin får fler exportorder

Andel instrumentföretag (viktat med storleken på exportförsäljningen) som anger att orderingången på export det senaste kvartalet ökat respektive minskat. Kurvan visar skillnaden netto (ökat - minskat). Källa: Teknikföretagens kvartalsvisa konjunkturbarometer

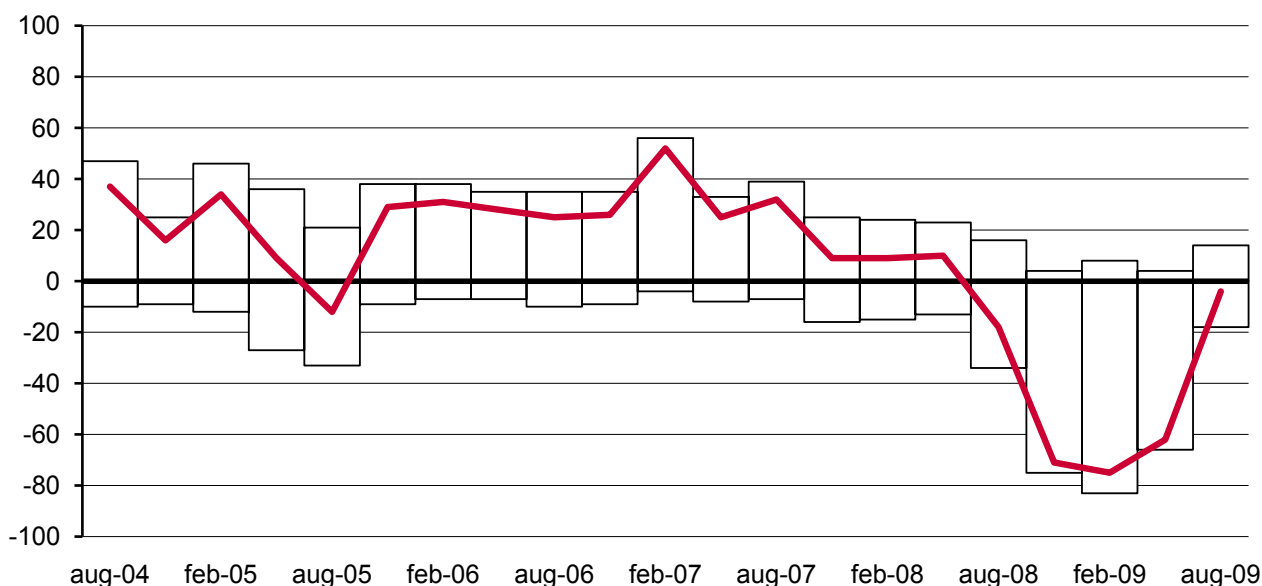
Den omfattande nedgången för **maskinindustrin** har fortsatt att bromsa upp. Exportorder visar en klar förbättring och fler företag än tidigare i år rapporterar ökad ordergång. Två tredjedelar rapporterar dock en oförändrad ordervolym. På hemmamarknaden är det fortfarande mer än en fjärdedel av företagen som har fortsatt fallande ordergång.

En förbättring i exportorder rapporterar tillverkare av maskiner till annan tillverkningsindustri än teknikföretag. Ordergången minskar inte heller i samma höga omfatt-

ning som tidigare för tillverkare av kraftalstrande maskiner (hydraulik, pneumatik, pumpar, kompressorer, mekanisk kraftöverföring m.m.)

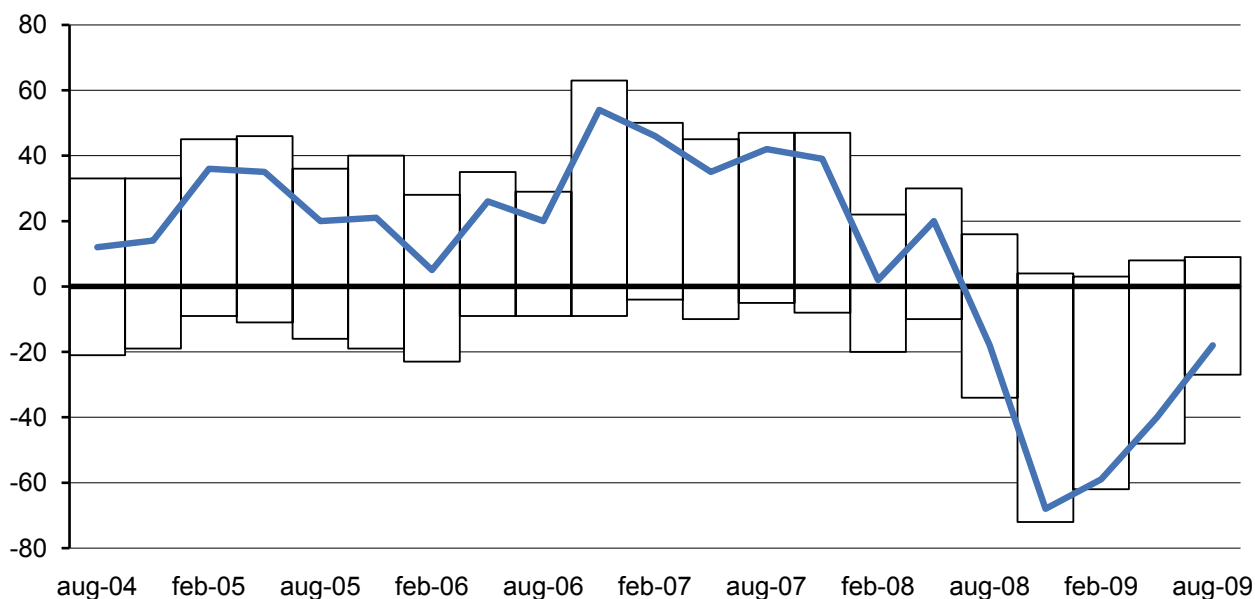
Bedömningar rörande orderstocken för maskinindustrin sammantaget är något mer pessimistiska jämfört med andra kvartalet. Då knappt tre fjärdedelar av försäljningen exporteras återspeglar detta en fortsatt låg efterfrågan på exportmarknaderna. Positivt är däremot att de tidigare stora färdigvarulagren reducerats.

Maskinindustrins ordergång på export minskar mer marginellt...

Andel maskinföretag (viktat med storleken på exportförsäljningen) som anger att ordergången på export det senaste kvartalet ökat (+) respektive minskat (-). Kurvan visar skillnaden netto (ökat - minskat). Källa: Teknikföretagens kvartalsvisa konjunkturbarometer

...och nedgången bromsar upp här hemma

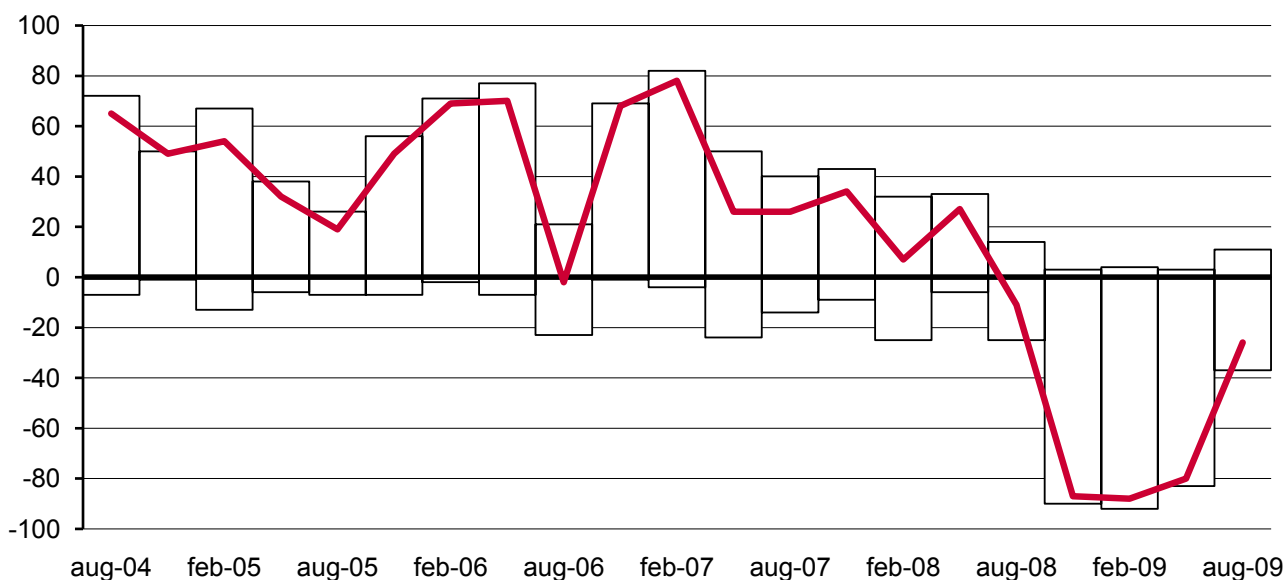

Andel maskinföretag (viktat med storlek på hemmamarknadsförsäljningen) som anger att order från hemmamarknaden det senaste kvartalet ökat (+) respektive minskat (-). Kurvan visar skillnaden netto (ökat - minskat). Källa: Teknikföretagens kvartalsvisa konjunkturbarometer

Även **leverantörer till maskinindustrin** rapporterar en klar uppbromsning av fallet i orderingen. Hemmamarknadsorder är nu närmast på en stabil nivå. Exportorder visar också en tydlig uppbromsning, men här minskar ordervolymer fortfarande.

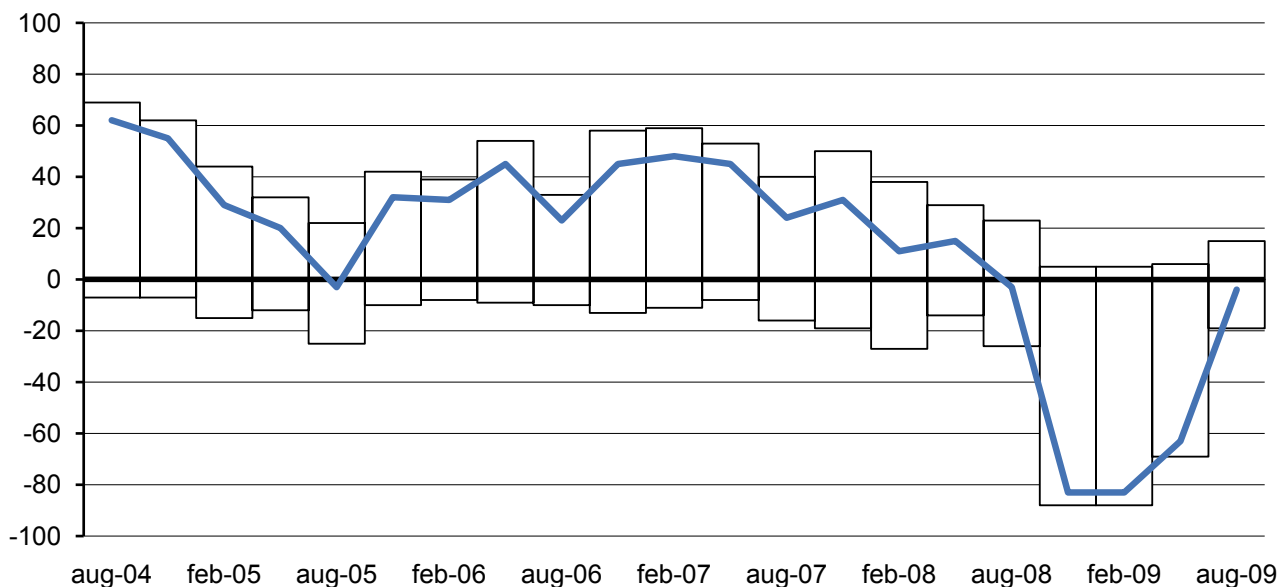
Orderstocken är oförändrat liten. Andelen företag som anser den som mindre än normalt är 93 procent, och därmed närmast lika hög som under andra kvartalet. Färdigvarulagren har å andra sidan reducerats i ganska stor omfattning, två tredjedelar av företagen anser dem nu som normala.

Fortfarande minskande exportorder för leverantörer till maskinindustrin...

Andel företag som levererar till maskinindustrin (viktat med storleken på exportförsäljningen) som anger att orderingen på export det senaste kvartalet ökat (+) respektive minskat (-). Kurvan visar skillnaden netto (ökat - minskat). Källa: Teknikföretagens kvartalsvisa konjunkturbarometer

...men marginellt på hemmamarknaden

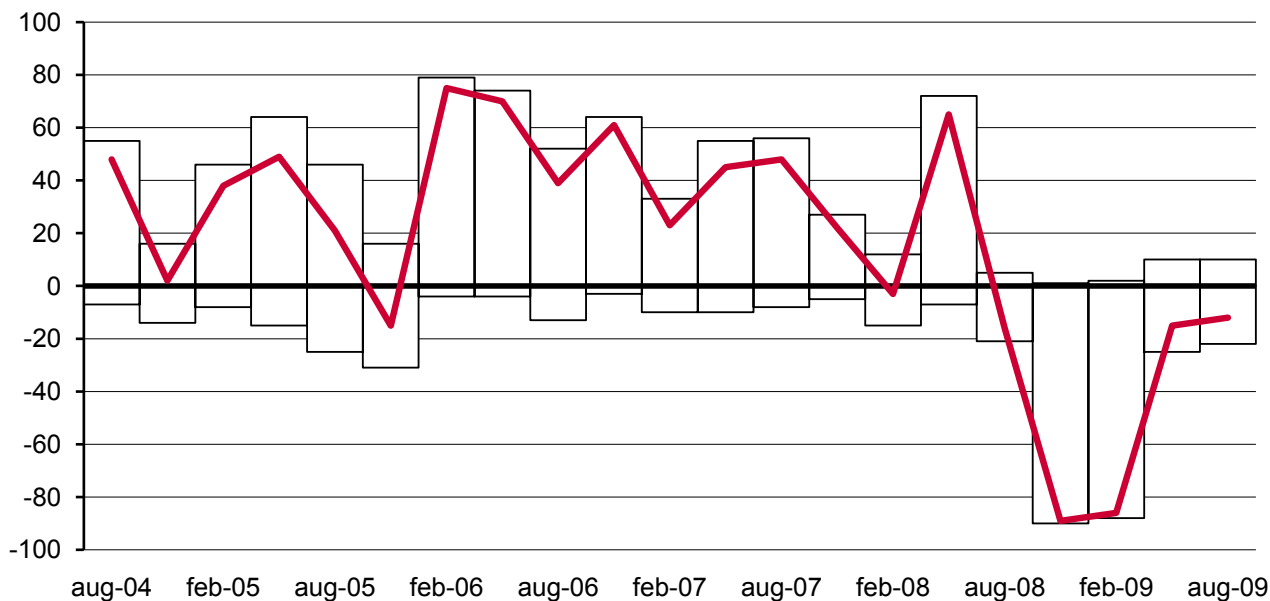
Andel företag som levererar till maskinindustrin (viktat med storlek på hemmamarknadsförsäljningen) som anger att order från hemmamarknaden det senaste kvartalet ökat respektive minskat. Kurvan visar skillnaden netto (ökat - minskat). Källa: Teknikföretagens kvartalsvisa konjunkturbarometer

Orderingången minskar som för flera andra branscher i en klart mindre omfattning än tidigare för **metallvaruindustrin**. Det är här dock främst hemmamarknaden som visar en klar förbättring då orderingången ökar något. Samtidigt fortsätter exportorder att minska i lägre takt.

Metallbearbetande företag (ytbehandling, fräsning, svarvning, borrar mm) tillhör de som rapporterar en klar förbättring i hemmaorder.

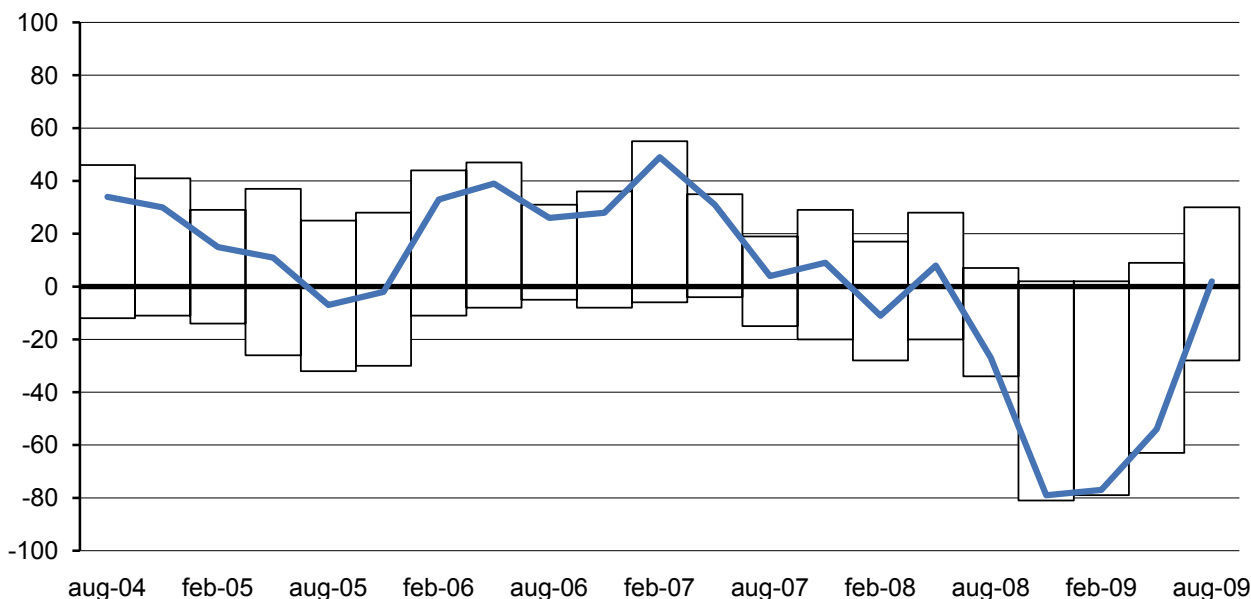
Trots att orderingången har stabiliserats fortsätter orderstockarna sammantaget att krympa något och knappt 90 procent av företagen anser orderstocken som mindre än normalt. Färdigvarulagren har reducerats något, men nära 40 procent av företagen anser dem fortfarande som större än normalt.

Exportorder fortsätter minska något för metallvaruföretag...

Andel metallvaruföretag (viktat med storleken på exportförsäljningen) som anger att orderingången på export det senaste kvartalet ökat (+) respektive minskat (-). Kurvan visar skillnaden netto (ökat - minskat). Källa: Teknikföretagens kvartalsvisa konjunkturbarometer

...men inte längre på hemmaplan

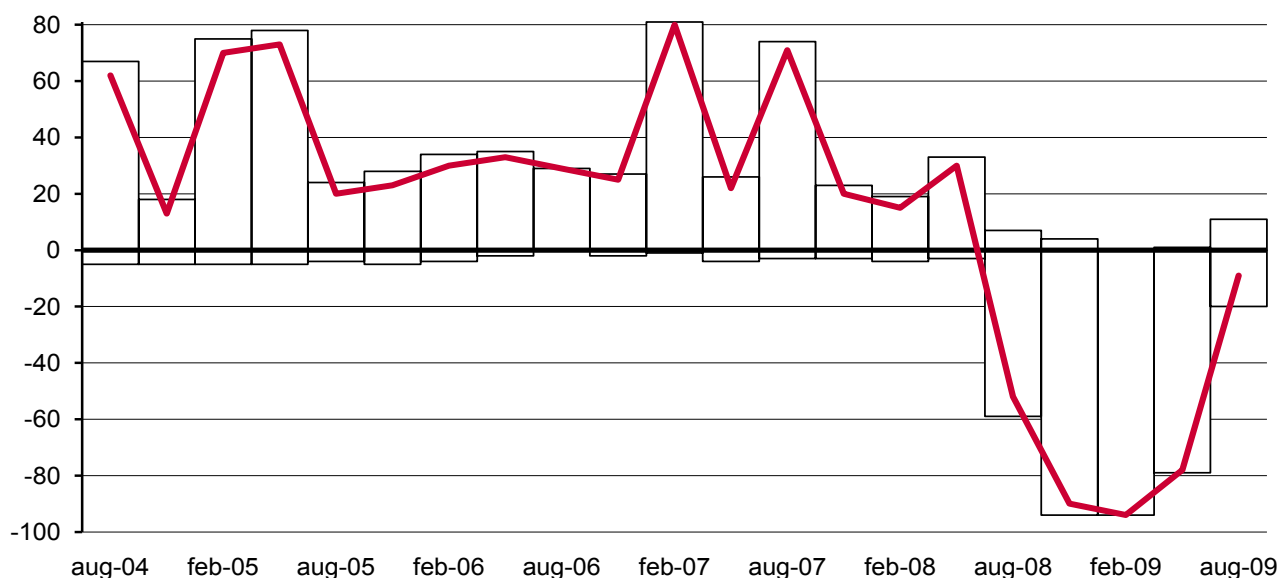
Andel metallvaruföretag (viktat med storleken på hemmamarknadsförsäljningen) som anger att order från hemmamarknaden det senaste kvartalet ökat (+) respektive minskat (-). Kurvan visar skillnaden netto (ökat - minskat). Källa: Teknikföretagens kvartalsvisa konjunkturbarometer

Ordervolymen för **leverantörer till bygg- och anläggningsindustrin** har stabiliserats jämfört med tidigare kvartal. Både export- och hemmaorder visar en klar förbättring. Nära 80 procent av företagen rapporterade så sent som förra kvartalet minskade exportorder till skillnad mot 20 procent under innevarande kvartal

Orderingången från hemmamarknaden minskar endast marginellt under tredje kvartalet.

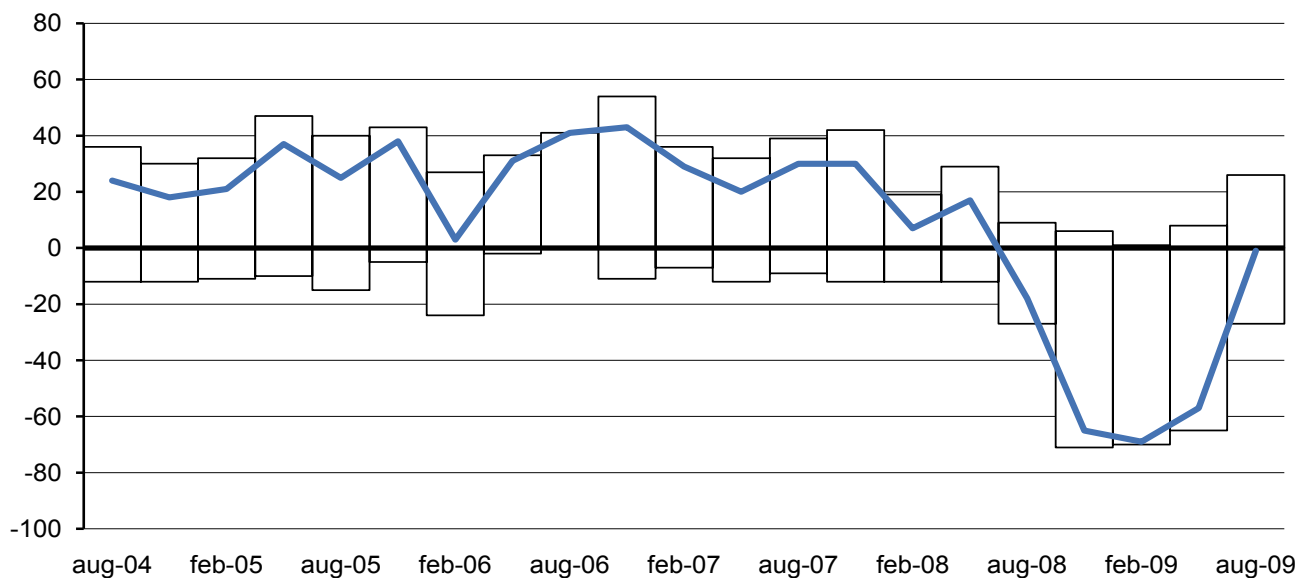
Bedömningen för orderstockens storlek är fortfarande negativ, om än inte fullt så negativ som tidigare i år. Höga 70 procent anser dock fortfarande orderstocken som mindre än normalt. Färdigvarulagren har reducerats något, men är fortsatt relativt stora. Fler än hälften av företagen anser lagren som större än normalt.

Fallet i exportorder för leverantörer till bygg- och anläggningsindustrin bromsas kraftigt upp...

Andel leverantörer till byggindustrin (viktat med storleken på exportförsäljningen) som anger att orderingången på export det senaste kvartalet ökat respektive minskat. Kurvan visar skillnaden netto (ökat - minskat). Källa: Teknikföretagens kvartalsvisa konjunkturbarometer

...och hemmamarknaden är nu mer stabil

Andel leverantörer till byggindustrin (viktat med storlek på hemmamarknadsförsäljningen) som anger att order från hemmamarknaden det senaste kvartalet ökat respektive minskat. Kurvan visar skillnaden netto (ökat - minskat). Källa: Teknikföretagens kvartalsvisa konjunkturbarometer

Personalläget: Fortsatt rekordlåg efterfrågan

Den låga bristen på yrkesarbetare som rapporterats de senaste tre kvartalen kvarstår. Totalt rapporterar endast 4 procent av företagen brist på yrkesarbetare. Jämfört med andra kvartalet ökar andelen företag med brist på yrkesarbetare något i de små-, mindre- och medelstora företagen. I storföretagen är det oförändrat noll procent av företagen som rapporterar någon brist.

Bristen på yrkesarbetare ökar marginellt en procentenhet från tidigare 2 procent i metallvaruindustrin. Även i maskinindustrin ökar bristen på yrkesarbetare från den tidigare rekordlåga nivån på 4 procent under andra kvartalet till 7 procent under innevarande kvartal. Från låga nivåer ökar även bristen på yrkesarbetare med en procentenhet för leverantörer till tele- och elektronikindustrin liksom i instrumentindustrin.

Inom transportmedelsindustrin rapporterar återigen inget företag brist på yrkesarbetare.

Bristen på **tekniker/ingenjörer** fortsätter att minska och når nu samma låga nivå som för yrkesarbetare. Under tredje kvartalet faller bristen på ingenjörer till 3 procent

jämfört 6 procent under andra kvartalet i år. Detta är den lägsta siffran som uppmätts.

Bristen på ingenjörer minskar med mellan två till tre procentenheter för samtliga storleksgrupper av företag. I delbranscherna är bristen fortfarande som lägst i metallvaruindustrin där endast 2 procent rapporterar brist samt i transportmedelsindustrin med 3 procent av företagen.

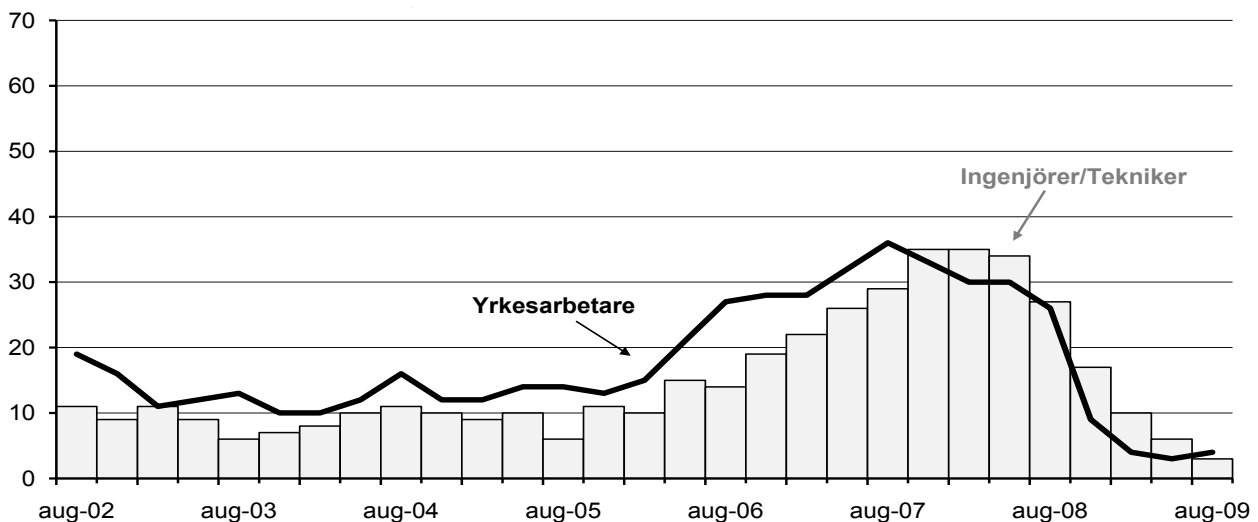
I leverantörsgrupperna rapporterar leverantörer till tele- och elektronikindustrin en lite högre brist på ingenjörer jämfört med andra kvartalet. Bristen är dock fortfarande låg och bara 8 procent av företagen anger brist på ingenjörer. Leverantörer till bilindustrin rapporterar fortsatt liten brist. Bristen ökar från rekordlåga en procent till två procent.

Bristen på andra grupper av arbetare eller tjänstemän är också fortsatt mycket låg. Inget företag rapporterar brist på andra arbetare än yrkesarbetare. Endast 3 procent rapporterar brist på andra tjänstemän än ingenjörer. Bland de större företagen är siffran noll procent.

Andel företag med brist på yrkesarbetare och tekniker/ingenjörer

	Metallvaru- industri	Maskin- industri	Leverantörer Maskin- industri	Elektro- industri	Leverantörer till tele- och elektro	Instrument- industri	Transport- medel	Leveran- törer bil- industri	Teknik- företag totalt
Yrkesarbetare									
feb-09	5	5	3	0	0	0	0	2	4
maj-09	2	4	1	4	2	3	0	1	3
aug-09	3	7	3	8	3	4	0	3	4
Tekniker/Ingenjörer									
feb-09	8	15	9	6	5	4	8	5	10
maj-09	3	8	3	9	5	7	3	1	6
aug-09	2	4	3	6	8	7	3	2	3

Ny bottennotering i efterfrågan på ingenjörer

Källa: Teknikföretagen. Andel teknikföretag som anger brist på olika kategorier av arbetskraft.

Kapacitetsutnyttjandet

Marginell ökning från absolut bottenivå

Endast 15 procent av företagen rapporterar att de utnyttjar sin produktionskapacitet fullt ut under tredje kvartalet, vilket är en marginell ökning från föregående kvartal då den lägsta siffran någonsin uppmättes. Den absoluta botten kan därmed ha passerats.

En begränsad ökning noteras för samtliga delbranscher utom för metallvaruindustrin där den är oförändrat låg. Endast vart tjugonde företag i metallvaruindustrin utnyttjar kapaciteten fullt ut. I maskinindustrin ökar andelen företag med fullt kapacitetsutnyttjande med fyra procentenheter från 16 procent till 20 procent. En relativt omfattande ökning har också transportmedelsindustrin som ökar från 15 procent till 22 procent.

I instrumentindustrin stiger andelen företag med fullt kapacitetsutnyttjande till 29 procent. Här har också orderingsgången förbättrats i en jämförelsevis stor omfattning.

Sammantaget kan också konstateras att utöver metallvaruindustrin att det är få företag som utnyttjar sin kapacitet fullt ut, särskilt utmärker sig här samtliga grupper underleverantörer. För olika storleksgrupper av företag finns därtill en tydlig skala där utnyttjandegraden är som högst i de minsta bolagen och lägst i de största företagen. Siffrorna på det låga kapacitetsutnyttjandet är också en tydlig indikation på att industrins behov av kapacitetshöjande investeringar kommer vara lågt även framöver.

Andel företag med fullt kapacitetsutnyttjande

	aug-09	maj-09
Metallvaruindustrin	5%	5%
Leverantörer till bygg och anläggning.ind.	12%	11%
Maskinindustri	20%	16%
Leverantörer till maskinindustri	7%	7%
Elektroindustri	21%	16%
Leverantörer till tele- och elektro	8%	7%
Instrumentindustri	29%	27%
Bilindustri/Transportmedelsindustri	22%	15%
Leverantörer till bilindustri	10%	9%
Totalt teknikföretag	15%	13%

Aktuellt från Teknikföretagen

Teknikföretagens Konjunkturbarometer
ISSN 1403-9559
Utges i mars, juni, september
och december.

Teknikföretagen
Box 5510, 114 85 Stockholm
Telefon 08-782 08 00
Fax 08-782 09 00
www.teknikforetagen.se

Anders Rune
Telefon 08-782 08 36,
anders.rune@teknikforetagen.se

Bengt Lindqvist
Telefon 08-782 08 34,
bengt.lindqvist@teknikforetagen.se

Beställning av tryckt exemplar:
www.teknikforetagen.se

Teknikföretagen